

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2022/78

Karar sayısı : 2022/76

Karar Tarihi : 21/6/2022

R.G. Tarih-Sayısı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Tarsus 1. Sulh Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 407. ve 471. maddelerinin Anayasa'nın 35., 48. ve 49. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Hükümlüye vasi atanması talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un iptali talep edilen;

1. 407. maddesi şöyledir:

“III. Özgürlüğü bağlayıcı ceza

Madde 407- Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her ergin kısıtlanır.

Cezayı yerine getirmekle görevli makam, böyle bir hükümlünün cezasını çekmeye başladığını, kendisine vasi atanmak üzere hemen yetkili vesayet makamına bildirmekle yükümlüdür.”

2. 471. maddesi şöyledir:

“B. Hükümlülerde

Madde 471- Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (İçtüzük) hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Alparslan KOÇAK tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükümleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un “Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi” başlıklı 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında, bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu fıkrada sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği kurala bağlanmış; anılan fıkranın (a) bendinde “İptali istenen kuralların Anayasanın

hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı”, (b) bendinde “Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği”, (c) bendinde de “Dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örnekleri” Mahkemeye gönderilecek belgeler arasında sayılmıştır. Maddenin (4) numaralı fıkrasında ise açıkça dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

3. İhtüzük’ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde de itiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçeli kararında Anayasa’ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa’nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi gerektiği ifade edilmiş; anılan maddenin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde “Başvuru kararına ilişkin tutanağın onaylı örneği”, (b) bendinde “Dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örnekleri” ve (c) bendinde “Dava dosyasında sunulan belgelerin tarih sırasına göre başlıklar halinde sıralandığı dizi pusulası” Mahkemeye sunulacak belgeler arasında sayılmıştır.

4. İhtüzük’ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde Anayasa Mahkemesince yapılan ilk incelemede, başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilirse itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği; (2) numaralı fıkrasında ise anılan (b) bendi uyarınca verilen kararın itiraz yoluna başvuran mahkemenin eksiklikleri tamamlayarak yeniden başvurmasına engel olmadığı belirtilmiştir.

5. Yapılan incelemede başvuran Mahkemece davanın derdest olup olmadığının ve itiraz konusu kuralların bakılmakta olan davada uygulanacak kural niteliğinde bulunup bulunmadığının tespiti bakımından dosyada bulunması zorunlu nitelikte olan davayı açan belgeler ile vasi atanmasına ilişkin karar dâhil dosyanın diğer ilgili bölümlerine ilişkin onaylı örneklere dosyada yer verilmediği ve dosyada sunulan belgelerin tarih sırasına göre başlıklar hâlinde sıralandığı bir dizi pusulasına bağlanmadığı görülmüştür. Bu nedenle başvurunun yöntemine uygun olmadığı anlaşılmıştır.

6. Kaldı ki 6216 sayılı Kanun’un “Başvuru engel durumlar” başlıklı 41. maddesinin (2) numaralı fıkrasında “İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır” denilmektedir. Anılan fıkra uyarınca aynı mahkeme tarafından aynı kurala ilişkin birden fazla itiraz başvurusunda bulunulması mümkün değildir.

7. İtiraz yoluna başvuran Mahkemenin itiraz konusu kuralın iptali talebiyle aynı tarihte Anayasa Mahkemesine birden fazla başvuruda bulunduğu anlaşılmıştır. Anayasa Mahkemesinin E.2022/77 Esasına kayıtlı ilk başvurunun diğer dava dosyaları için bekletici mesele yapılması gerekirken aynı kuralın iptali talebiyle tekrar başvuruda bulunulmuş olması sebebiyle de bu başvurunun incelenme imkânı bulunmamaktadır.

8. Açıklanan nedenlerle 6216 sayılı Kanun’un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendine ve 41. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile İhtüzük’ün 46. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) ve (c) bentlerine aykırı olduğu anlaşılan başvurunun anılan Kanun’un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından reddi gerekir.

III. HÜKÜM

22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun 407. ve 471. maddelerinin iptallerine karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddesinin (4)

Esas Sayısı : 2022/78
Karar sayısı : 2022/76

ve 41. maddesinin (2) numaralı fıkraları gereğince yöntemine uygun olmadığından REDDİNE 21/6/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR